

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ
«28» серпня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ТЕОРІЯ КОМУНІКАЦІЇ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітньо-професійна програма «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

вид дисципліни обов'язкова

навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2025 /2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«28» серпня 2025 року, протокол №1

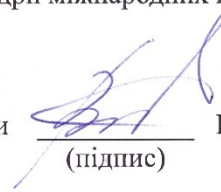
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Лариса ХИЖНЯК, д. соціол. наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин.

Програму затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол №1 від «25» серпня 2025 року

завідувач кафедри

Наталія ВІННИКОВА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

Гарант освітньо-професійної програми
«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» (бакалаврського рівня)

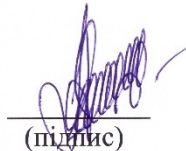

Валерій РЕЗНІКОВ
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол №1 від «27» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії

Ганна ПАНАСЕНКО
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Теорія комунікації» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
освітня програма «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – сформувати у студентів і студенток уявлення про основи теорії комунікації в міждисциплінарному дискурсі, особливості та видове розмаїття соціальної комунікації, здатність використовувати теоретичні знання щодо комунікацій у професійній діяльності.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни – надати здобувачам вищої освіти уявлення про основні теорії, моделі та процес комунікації у міждисциплінарному дискурсі, методи вивчення соціальних комунікацій та сучасні їх дослідження, видове розмаїття соціальних комунікацій, специфіку вербального і невербального в соціальних комунікаціях, характеристики міжособистісних, групових, масових та організаційних комунікацій, роль комунікацій у публічному просторі з метою отримання теоретичної підготовки з питань соціальних комунікацій для вивчення дисциплін освітньої програми і застосування в професійній діяльності.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-
Семестр	
4-й	-
Лекції	
32 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	-
Самостійна робота	
42 год., у т.ч. контрольна робота – 10 год	
Індивідуальна робота	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

Загальні компетентності

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК14. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

СК15. Розуміння сутності та специфіки зв'язків з громадськістю у міжнародних відносинах.

СК18. Розуміння сутності та специфіки міжнародної інформаційної діяльності.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

РН05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.

РН08. Знати сутність та особливості зв'язків з громадськістю та сучасних PR-технологій у міжнародних відносинах.

РН10. Знати сутність, специфіку та особливості міжнародної інформаційної діяльності.

РН23. Аналізувати зміст та специфіку сучасних міжнародних інформаційних відносин.

1.8. Перелік дисциплін, що передують вивченню даної дисципліни: логіка мислення, сучасні інформаційні технології, інформаційно-комунікаційні системи і мережі, політологія, методи та логіка наукових досліджень.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Основи теорії комунікації

Тема 1. Комунікації як наукова і практична проблема: міждисциплінарний підхід

Природа комунікацій та їх роль в розвитку суспільства. Стадії комунікації в природі і суспільстві. Сучасний світ як світ комунікацій. Експансія комунікативних технологій та їх затребуваність у сучасному світі.

Основні значення поняття «комунікація». Інформація і комунікація. Інформаційно-комунікативна індустрія як соціальний інститут. Об'єкт та предмет теорії комунікації. Основні функції комунікації. Інтегровані комунікації. Цифрові комунікації. Функції теорії комунікації: пізнавальна, методологічна, прогностична, практична. Методи дослідження комунікації. Соціально-комунікаційна система суспільства. Інституалізація в соціально-комунікаційній сфері. Типологія соціальних комунікацій. Комунікативні революції та їх вплив на соціальні комунікації. Міфи і реальність про природу соціальної комунікації.

Тема 2. Теорії, моделі і процес комунікації

Предмет і об'єкт теорії комунікації. Ознаки комунікації: антропологічна, соціальна, кодувальна, процесуальна. Закони та категорії теорії комунікації. Специфіка законів комунікації. Ключові категорії: комунікація, інформаційний обмін, соціальна комунікація, спілкування. Комунікативна компетентність особистості. Уявлення про комунікацію як про процес і структуру. Структурні моделі комунікації. Основні міждисциплінарні підходи до розуміння комунікацій. Інтеракціоністський підхід до розуміння комунікацій. Технократична група теорій комунікацій: сутність, переваги та обмеження, представники. Процес та етапи розвитку засобів комунікації. Г. М. Маклюен про новий поворот в оцінці комунікацій, про холодні і гарячі засоби масової комунікації.

Процес комунікації та його елементи. Одиниці аналізу комунікації. Основні поняття і терміни, використовувані для аналізу комунікативного процесу та його елементів. Кодування та декодування в комунікаційних процесах. Класифікація комунікаційних повідомлень. Комунікатори і комуніканти як суб'єкти комунікації. Поняття про професійного комуніканта. Професійний і соціальний аспекти діяльності професійних комунікантів. Комунікатори як творці інформаційних продуктів. Типи комунікаторів. Структурні моделі комунікації. Специфіка моделі комунікації за Лассуеллом. Специфіка моделі комунікації за Шенноном-Уївером. Специфіка циркулярної моделі комунікації Осгуда-Шрама. Семіотичні моделі комунікації. Модель мовної комунікації Р. Якобсона. Модель комунікації Умберто Еко. Комунікативні платформи. Сфери комунікації.

Тема 3. Бар'єри та ефективність комунікацій

Поняття «комунікативні бар'єри». Множинність класифікацій комунікативних бар'єрів. Ефективність комунікацій і стилі комунікацій.

Цензура як специфічний бар'єр комунікації. Її історія, види, методи, мімікрія, роль в різних типах суспільств і в міжнародних комунікаціях.

Етичний вимір комунікацій та етичні комунікативні бар'єри. Етика комунікаційної діяльності та її роль в подоланні комунікативних бар'єрів. Соціальні технології подолання комунікативних бар'єрів. Фактори, що визначають ефективність соціальних комунікацій у цифровому суспільстві.

Тема 4. Методи вивчення та дослідження соціальних комунікацій

Сутність і принципи дослідження комунікацій. Наукові методи теоретичного дослідження комунікацій: формалізація, аксіоматичний метод, гіпотетико-дедуктивний метод. Загально-наукові методи і прийоми пізнання у вивченні комунікацій: аналіз і синтез, абстрагування, індукція, дедукція, моделювання. Спостереження у дослідженні комунікацій: сутність, види, прилади, вимоги до проведення та умови застосування. Експеримент в дослідженні комунікацій: сутність, види, особливості, функції, стадії. Крос-культурний, компаративний, системний підходи до вивчення комунікацій. Статистичні методи дослідження комунікацій. Особливості застосування психологічних і соціологічних методів дослідження комунікацій. Бази даних про соціальні комунікації та їх роль в оцінці міжнародних подій і світової політики.

Розділ 2. Видове розмаїття соціальних комунікацій

Тема 5. Комунікаційне багатство в сучасному світі

Комунікаційне багатство: поняття, елементи, структура, функції. Комунікаційне багатство доінформаційного і цифрового суспільства: компаративний підхід. Простори, рівні комунікаційного багатства. Виробники інформаційних ресурсів. Носії, на яких зберігається інформація для комунікації. Контроль інформаційно-комунікативних взаємодій. Користувачі інформаційно-комунікаційного багатства. Потреба людини інформації за рахунок включення в комунікацію. Інформаційні потоки і технічні засоби комунікації. Вплив сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на стан індивідуальної і масової свідомості.

Комунікаційне багатство як виклик цифрового суспільства і ресурс соціальності. Ознаки та прояви комунікативного багатства. Ціна і цінність комунікаційного багатства. Роль соціальних інститутів у формуванні, збереженні на розвитку комунікаційного багатства. Комунікаційне багатство в ракурсі його проблемності, соціальної значущості та перспектив.

Особливості та характеристика кризових, релігійних, міжкультурних комунікацій.

Тема 6. Вербальне і невербальне в соціальній комунікації

Семіотика, синтактика, семантика, прагматика. Основні типи знакових систем. Вербальна комунікація: форми, стилі, контексти. Мова як спосіб передачі інформації. Прояви міжкультурних відмінностей у мові. Функції мови і види мовної діяльності (говоріння, слухання, лист, читання). Стилi мовлення: науковий, офіційно-діловий, публіцистичний. Діалог, монолог, полілог як комунікація. Стратегії вербального впливу.

Невербальна комунікація, її сутність та види. Невербальні компоненти комунікації. Види невербальної комунікації: кінетика, проксемика, хронеміка, окулістика, такесика та сенсорика. Невербальні компоненти комунікації: погляд, дотики, жести. Способи взаємозв'язку між вербальною і невербальною комунікацією. Національний стиль комунікації. Характеристики національного стилю комунікації: соціокультурні, аксіологічні, соціолінгвістичні, психолінгвістичні. Сутність, призначення паравербальної комунікації. Засоби паравербальної комунікації: види, правила використання. Інтонація, тональні і темброві особливості мови, манера говорити та їхня роль у паравербальній комунікації. Характеристики голосу як засобу досягнення ефективної комунікації. Гендерний аспект паравербальної комунікації. Правила використання паравербальних засобів для впливу на аудиторію в комунікаціях.

Тема 7. Характеристика міжособистісних, групових, масових, організаційних комунікацій

Поняття міжособистісної комунікації. Передумови міжособистісної комунікації. Мовна поведінка в міжособистісній комунікації. Почуття та емоції в міжособистісній комунікації. Аксіоми міжособистісної комунікації. Комунікативні стилі в міжособистісній комунікації. Поняття, види, функції групових комунікацій. Специфіка групових комунікацій. Прагматика групових комунікацій.

Організаційні комунікації. Природа комунікації в організації. Організаційні структури та комунікативна поведінка персоналу організації. Методи вивчення комунікативних процесів в організаціях. Соціокультурна обумовленість комунікації в організаціях. Комунікативні канали і комунікативні ролі в організації. Умови та фактори, що сприяють ефективній комунікації в організації. Корпоративні (офісні) комунікації. Тренди організаційних комунікацій ХХІ століття. Зовнішні і внутрішні організаційні комунікації. Ефективність і безпека організаційних комунікацій.

Поняття, особливості масової комунікації. Види, формати, форми масової комунікації. Засоби масової комунікації: поняття, типологія. Теорія масової комунікації Г. М. Маклюена. Г. М. Маклюен про зміни в комунікаціях, що викликані введенням писемності і друку. Теорія медіа як ампутація. Теорія масової комунікації Д. МакКуела. Карта теорій масс-медіа, запропонована Д. МакКуелом. Процес медіації, види та елементи масс-медіа. Принципи, структури і функціонування масс-медіа. Проблема відповідальності масс-медіа перед суспільством. Д. МакКуел про інформацію, мережеву комунікацію та Інтернет.

Тема 8. Комунікації в публічному просторі

Еволюція ідеї публічного і приватного та її вплив на вивчення публічних комунікацій. Публічна комунікація як різновид соціальної комунікації. Співвідношення понять «публічна комунікація», «публічна інформація», «публічна політика». Європейські публічні комунікації і публічна політика.

Мета публічної комунікації. Публічний сектор, публічна комунікація і публічна політика. Основні підпростори-рівні публічності. Публічна комунікація і публічний простір. Архітектурні особливості публічного простору та їх вплив на публічні комунікації. Концепції публічного простору. Характерні риси комунікацій у публічному просторі. Публічний комунікативний простір: поняття, види, історія становлення й розвитку. Функції публічного комунікативного простору.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п (с)	с. р.		л	П	с. р.
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Розділ 1. Основи теорії комунікації</i>								
1. Комунікації як наукова і практична проблема: міждисциплінарний підхід	10	4	2	4				
2. Теорії, моделі і процес комунікації	10	4	2	4				
3. Бар'єри та ефективність комунікацій	10	4	2	4				
4. Методи вивчення та дослідження соціальних комунікацій	10	4	2	4				
Разом за розділом 1	40	16	8	16				

1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Розділ 2. Видове розмаїття соціальних комунікацій</i>								
5. Комунікаційне багатство в сучасному світі	10	4	2	4				
6. Вербальне і невербальне в соціальній комунікації	10	4	2	4				
7. Характеристика міжособистісних, групових, масових, організаційних комунікацій	10	4	2	4				
8. Комунікації в публічному просторі	10	4	2	4				
Контрольна робота	10			10				
Разом за розділом 2	50	16	8	26				
Усього годин	90	32	16	42				

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Комунікації як наукова і практична проблема: міждисциплінарний підхід	2
2	Тема 2. Теорії, моделі і процес комунікації	2
3	Тема 3. Бар'єри та ефективність комунікацій	2
4	Тема 4. Методи вивчення та дослідження соціальних комунікацій	2
5	Тема 5. Комунікаційне багатство в сучасному світі	2
6	Тема 6. Вербальне і невербальне в соціальній комунікації	2
7	Тема 7. Характеристика міжособистісних, групових, масових, організаційних комунікацій	2
8	Тема 8. Комунікації в публічному просторі	2
	Разом	16

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	2	3
1	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу, виконання завдання за темою «Комунікації як наукова і практична проблема: міждисциплінарний підхід». Виконання завдання, підготовка до участі в дискусії.	4
2	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу, виконання завдання за темою «Теорії, моделі і процес комунікації». Виконання завдання, підготовка до участі в дискусії.	4

1	2	3
3	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою «Бар'єри та ефективність комунікацій». Виконання завдання, підготовка до участі в дискусії.	4
4	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу, виконання завдання за темою «Методи вивчення та дослідження комунікацій». Виконання завдання, підготовка до участі в дискусії.	4
5	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу, виконання завдання за темою «Комунікаційне багатство в сучасному світі». Виконання завдання, підготовка до участі в дискусії.	4
6	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу, виконання завдання за темою «Вербальне і невербальне в соціальній комунікації». Виконання завдання, підготовка до участі в дискусії.	4
7	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу, виконання завдання за темою «Характеристика міжособистісних, групових, масових, організаційних комунікацій». Виконання завдання, підготовка до участі в дискусії.	4
8	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу, виконання завдання за темою «Комунікації в публічному просторі». Виконання завдання, підготовка до участі в дискусії.	4
	Вид: позааудиторна Підготовка тексту контрольної роботи на тему «Порівняльний аналіз моделей комунікації. Поняття, що описують соціальні комунікації».	10
Разом		42

6. Індивідуальне завдання

Контрольна робота

Тема контрольної роботи «Порівняльний аналіз моделей комунікації. Поняття, що описують соціальні комунікації».

Контрольна робота складається з двох завдань, які здобувачі вищої освіти презентують (за можливістю) на семінарських заняттях протягом семестру і здають на кафедру у письмовому вигляді. У період онлайн-навчання текст контрольної роботи здобувачі представляють на перевірку до платформи Moodle на перевірку викладачем.

Завдання до контрольної роботи

Завдання 1. Дайте характеристику таких базових моделей соціальної комунікації:

- моделі комунікації Аристотеля
- моделі комунікації Ласуелла
- моделі комунікації Шеннона-Уівера
- циркулярної моделі комунікації Осгуда-Шрама
- моделі двоступеневої комунікації

Проведіть аналіз наведених моделей соціальної комунікації за такими критеріями: їх сутність; переваги, вади, обмеження; сфери (практики) застосування в міжнародних комунікаційних взаємодіях; приклади.

Завдання 2. Розробіть кросворд з понять, що описують сутність і процес соціальної комунікації (мін 20 понять).

Методичне пояснення до завдань контрольної роботи:

У Завданні 1 провести порівняльний аналіз моделей комунікації, звернувши увагу на такі питання: розкриття сутності моделі комунікації; визначення переваг, вад та обмежень моделі комунікації; розкриття сфери або сфер (практик) застосування моделі в комунікаційних взаємодіях; наведення прикладів та їх аналіз.

У завданні 2 здійснити розробку кросворду з понять соціальної комунікації, при цьому провести актуальний відбір понять, що описують соціальні комунікації; лаконічно і точно описати поняття, використані у кросворді; забезпечити чіткість та оригінальність візуального оформлення кросворду.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час вивчення дисципліни «Теорія комунікації» застосовуються наступні методи навчання. Словесні методи: лекція, лекція-дискусія, проблемна лекція; наочні: ділова гра; практичні: творчі, проблемно-пошукові методи. Під час лекційних занять використовуються методи: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький; наочні методи - ілюстрація, демонстрація (презентація лекцій). Семінарські заняття: есе, аналітичне завдання (довідка), повідомлення (реферат), індивідуальні та групові завдання та презентація їх результатів, колективне обговорення дискусійних питань.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Максимальна сума балів, які здобувач вищої освіти може набрати протягом семестру, дорівнює 60. Кожен із видів роботи (завдань), виконаних здобувачем вищої освіти протягом семестру, оцінюється визначеною кількістю балів у відповідності до критеріїв оцінювання та схеми нарахування балів відповідно до наведеною робочою програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий семестровий контроль

Засвоєння дисципліни «Теорія комунікації» здійснюється по її завершенню на основі виконання екзаменаційної роботи, яка містить 35 тестів і одне теоретичне питання. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів вищої освіти, набутих під час вивчення тем і виконання контрольної роботи як складової самостійної роботи. Вони мають показати вміння володіти термінами та поняттями, дослідницьким інструментарієм вивчення соціальних комунікацій; надавати характеристики об'єктів, учасників, каналів сучасних комунікативних взаємодій; мати уявлення про види, форми, механізми соціальної комунікації; комунікаційне багатство як соціальний капітал і ресурс особистості та сучасного суспільства.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль, самостійна робота										Екзамен	Сума
Розділ 1					Розділ 2			Контрольна робота	Разом		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8				
6	6	6	6	6	6	6	6	12	60	40	100

Мінімальна кількість балів, яку необхідно набрати здобувачу вищої освіти, аби бути допущеним до підсумкового контролю (екзаменаційної роботи), становить 30 балів (виконані завдання до тем – письмово і два завдання до контрольної роботи).

Критерії поточного оцінювання знань студентів (за 6 бальною шкалою)

Усний виступ та виконання письмового завдання	Критерії оцінювання
6	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом; вільно і творчо та аргументовано його викладає під час усних і письмових відповідей. Глибоко і всебічно розкриває зміст теоретичних питань та завдань, використовуючи як рекомендовану літературу, так знайдену та опрацьовану за темою самостійно.
5	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом; вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних і письмових відповідей. Глибоко і всебічно розкриває зміст теоретичних питань та завдань, використовуючи переважно лише рекомендовану літературу.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних і письмових відповідей. Однак при виконанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації; допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
3	У цілому володіє навчальним матеріалом щодо міжнародного розвитку і допомоги, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей. Однак бракує глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури. Допускаються окремі суттєві неточності та помилки.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно і поверхово викладає його зміст під час усних виступів та письмових відповідей. Недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
1	Частково володіє навчальним матеріалом з теорії комунікації, однак не в змозі викласти зміст більшості питань теми (завдання) під час усних виступів та письмових відповідей, суттєві помилки.

Критерії оцінювання з дисципліни «Теорія комунікації»

№ з/п	Загальна (максимальна) кількість балів	Складові до загальної кількості балів	Вид роботи
1	2	3	4
Семінар 1	6	3	виступ із завданням (його текст)
		3	есе (його текст) на тему «Мій день без мобільного телефону»

1	2	3	4
Семінар 2	6		виступ з повідомленням (його текст) з теорії, моделей і процесу комунікації; виконання завдань, участь у дискусії
Семінар 3	6		виступ із завданням (його текст) - визначення бар'єрів і факторів, показників ефективності соціальних комунікацій
Семінар 4	6		повідомлення (його текст) з питань завдання щодо методів вивчення та дослідження соціальних комунікацій
Семінар 5	6		виступ з повідомленням завдання (його текст) з питань комунікаційного багатства в сучасному світі
Семінар 6	6		виступ з повідомленням завдання (його текст) з питань вербального і невербального в соціальній комунікації
Семінар 7	6		виступ з повідомленням завдання (його текст) з питань міжособистісних, групових, масових та організаційних комунікацій
Семінар 8	6		виступ з повідомленням завдання (його текст) з питань соціальних комунікацій в публічному просторі
Контрольна робота	12	6	порівняльний аналіз моделей комунікації
		6	розробка кросворду з понять соціальної комунікації
Екзамен	40	35	35 тестових завдань
		5	відповідь на теоретичне питання
Усього	100		

Критерії оцінювання поточного контролю

1. Усні відповіді на семінарських заняттях з прикріпленням текстів повідомлень і виконаного одного завдання до тем 1-8 (до 6 балів за тему).
2. Виконання двох завдань контрольної роботи в межах самостійної роботи – до 12 балів.

Критерії оцінювання контрольної роботи

Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
1 Порівняльний аналіз моделей комунікації	
розкриття сутності моделі комунікації	2
визначення переваг, вад та обмежень моделі комунікації	2
розкриття сфери або сфер (практик) застосування моделі в комунікаційних взаємодіях; наведення прикладів	2
2. Розробка кросворду з понять соціальної комунікації	
актуальний відбір понять, що описують соціальні комунікації	2
лаконічність і точність опису питань кросворду	2
чіткість та оригінальність візуального оформлення кросворду	2
Разом	12

3. Виконання теоретичного питання до екзаменаційної роботи – до 5 балів.

Критерії оцінювання теоретичного питання екзаменаційної роботи
(за 5-ти бальною шкалою)

5 балів	Відповідь повна, глибока та змістовна, креативна і самостійна. Високий рівень знань теоретичного та практичного матеріалу з теми, вільне володіння термінами дисципліни. Є аргументи і приклади.
4 бали	Відповідь змістовна. Середній рівень знань теоретичного та практичного матеріалу з теми; однак добре володіння термінами та поняттями дисципліни. Є деякі змістовні неточності, помилки.
3 бали	Середній рівень знань теоретичного та практичного матеріалу з теми; посереднє володіння термінами та поняттями дисципліни. Є деякі змістовні неточності, помилки. Бракує прикладів.
2 бали	Відповідь характеризується слабким і невпевненим знанням як теоретичного, так і практичного матеріалу. Багато помилок, немає обґрунтування та прикладів.
1 бал	Дуже слабкий рівень знання теоретичного матеріалу; відсутні навички аналізу понять теорії комунікації, моделей, процесу та видів комунікації, чимало змістовних помилок.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
0-49	незадовільно

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

Ільганаєва В. О. Соціальні комунікації : словник-довідник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 328 с.

Піз А., Піз Б. Мова рухів тіла. Розширене видання. Видавництво КМ-БУКС, 2022. 416 с.

Допоміжна література

Благовірна Н. Б., Кошелюк О. В. Мобільні застосунки сповіщень про повітряні тривоги як новий тренд кризових комунікацій та протидії дезінформації. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2025. Том 36 (75). № 2. Частина 2. С. 165-172.

Георгієвська В. В. Комунікативний складник у вимірах семіотики / В. В. Георгієвська, І. В. Погребняк. *Обрії друкарства*. 2022. № 1(11). С. 42-56.

Герзанич В. М., Першин К. С., Вейгеші В. В. Характеристики комунікації. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. № 12 (282). С. 6-13. https://eco-science.net/wp-content/uploads/2024/12/12.24._topic_Herzanych-Vitaliy-Pershyn-Kristina-Veiheshi-Valentyn-6-13.pdf

Дюгітг Чарльз. Суперкомунікатори. Як знайти спільну мову зі скептиками, суддями і шпигунами. Київ : Наш формат, 2025. 304 с.

Жулінська М., Круглій О. Неологізми як мовне відображення війни. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2022. № 3 (14). С. 103-110.

Кияниця Є. О. Тенденції використання культурного коду в сучасних медіа для розбудови соціокультурної ідентичності. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*, 2022. № 2 (50). С. 4-10.

Козак Т. М. Сутність, історія й особливості міжнародних, світових або глобальних мов у політиці та міжнародних відносинах. *Науковий журнал «Політикус»*. 2023. Випуск 5. С. 136-144.

Кривенко В. В. Комунікація: поняття, сутність, зміст. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2024. С. 71-77. <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/09/11.pdf>

Кузнецова О. Д. Ознаки та функції фактоїдів у сучасних масмедіа. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2022. № 2 (50). С. 45-52.

Лобанова А., Приходько О., Карітка В., Славіна Д. Соціальний менторинг в європейському комунікаційному просторі: кейси російсько-української війни. *Соціальні комунікації: теорія і практика / Social Communications: Theory and Practice*. 2024. № 16(1). С. 111–127. <https://doi.org/10.51423/2524-0471-2024-16-1-9>

Метельська А. В. Роль невербальних комунікацій у формуванні іміджу політичного лідера. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2022. № 37. С. 215–218.

Мирошніченко А. Кризові екологічні комунікації в умовах збройного конфлікту як предмет соціологічного аналізу. *Соціальні комунікації: теорія і практика / Social Communications: Theory and Practice*. 2024. № 16(1). С. 96–110. <https://doi.org/10.51423/2524-0471-2024-16-1-10>

Олейник А. О. Роль символів емоції та їх значення у спілкуванні онлайн. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2022. Випуск 3. С. 108–114.

Олексієнко Л. А., Багно Я. В., Талат І. О. Вплив невербальних комунікаційних стратегій на ефективність міжкультурного ділового спілкування в умовах глобалізації. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 36 (75) № 1 2025. Частина 2. С. 164-169.

Партико З., Огірко І. Теорія повідомлень та їх типологія. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”: журналістика*. 2024. № 1 (7). С. 101–114.

Піпченко Н. Трансформація зовнішньополітичної комунікації ЄС, Німеччини та України. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2022. № 2 (13). С. 91-101.

Плахтій М. П., Сулятицька Т. В. Комунікативна природа людського буття. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2022. № 37. С. 9-102.

Погрібна В., Герасіна Л. Природа сучасної геополітичної кризи та головні тенденції змін світоустрою. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2024. № 2 (19). С. 23-42.

Прус Н. О., Зінченко О. А., Лембік С. О. Роль міжкультурної комунікації у формуванні професійної мовної компетентності. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 36 (75) № 1 2025. Частина 2. С. 190-196.

Психологічні аспекти комунікації з населенням на деокупованих територіях України : практичний поради́ник / Н. Г. Іванова та ін. Київ : НА СБУ, 2023. 95 с.

Рожнова Й., Козарова З. Комунікаційний потенціал книги як засобу масової інформації в добу нових комунікаційних технологій. *Соціальні комунікації: теорія і практика / Social Communications: Theory and Practice*. 2024. № 16(1). С. 80–94. <https://doi.org/10.51423/2524-0471-2024-16-1-8>

Сабадаш М. С. Особливості кризових комунікацій українських університетів, що зазнали втрат від війни. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 36 (75). № 1. 2025. Частина 2. С. 319-317.

Тарасенко О. Європейський досвід збереження мовного різноманіття: механізми впровадження та моделі мовної політики. *Теорія і практика державного управління*. 2025. № 1 (80). С. 88-101. <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2025-1-06>

Хижняк Л. М. Комунікативне багатство як соціальний ресурс цифрового суспільства. *Сучасні комунікативні простори: спроба соціологічної концептуалізації*: кол. монографія / за ред. В.Бакірова. Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2023. С. 21-43.

Khyzhniak L. Safe intellectual communication technologies in the creation and implementation of human capital in the process of European integration. *Посилення консолідації суспільства та ролі людського капіталу на шляху вступу України та Республіки Молдова до Європейського Союзу: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Кишиневу- м. Одеса, 17-18 жовтня 2024 року) / за ред. Лісеєнко О. В. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2024. С.31–33.*

Холод О. Методологічні принципи досліджень процесів соціальних комунікацій. *Соціальні комунікації: теорія і практика / Social Communications: Theory and Practice*. 2023. № 15(1). С. 9-43. <https://doi.org/10.51423/2524-0471-2023-15-1-1>

Холод О. Проблеми дослідження історії розвитку процесів соціальних комунікацій і шляхи їх вирішення. *Соціальні комунікації: теорія і практика / Social Communications: Theory and Practice*. 2023. № 15(2). С. 11-31. <https://doi.org/10.51423/2524-0471-2023-15-2-1>

Kholod O. Основні тренди дослідження історії процесів розвитку соціальних комунікацій в Аргентині. *Соціальні комунікації: теорія і практика / Social Communications: Theory and Practice*. 2024. № 16(1). С. 11-36. <https://doi.org/10.51423/2524-0471-2024-16-1-1>

Чернявська Л. В. Трансформація медіареальності в умовах війни в Україні. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2022. № 2 (50). С. 78-85.

Чулкова А. В. Вплив соціальних медіа на традиційні засоби масової інформації. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 36 (75). № 1. 2025. Частина 2. С. 197-203.

Юркова О. А. Методологічні засади дослідження неформальних комунікацій (на прикладі чуток, що поширюються у соціальних медіа). *Обрії друкарства*. 2022. № 2(12). С. 30-41. [https://doi.org/10.20535/2522-1078.2022.2\(12\).268127](https://doi.org/10.20535/2522-1078.2022.2(12).268127)

Bessarab A., Mitchuk O., Baranetska A., Kodatska N., Kvasnytsia O., Mykytiv G. Social networks as a Phenomenon of the information Society. *Journal of Optimization in Industrial Engineering*. 2021. Vol. 14. Iss. 1. P. 35-42.

Rutledge P. Q. A with Director of the Media Psychology Research Center. MBA. URL: <http://www.onlinepsychologydegrees.com/interview/pam-rutledge/>

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Соціальні комунікації: теорія і практика / Social Communications: Theory and Practice. – <https://new.comteka.com.ua/index.php/journal>

General History of Social Communication (2023, May 29). Ehu.eus. URL: <https://www.ehu.eus/documents/1760370/6036265/27101+-+General+History+of+Social+Communication.pdf/edcce14c-b4b2-8d47-3827-f8c37c821040?t=1601290749334>

Social Communication (2022, October29). ASHA. <https://www.asha.org/public/speech/development/social-communication/>

Данильян О. Г. Інформатизація як атрибут інформаційного суспільства: від ретроспекції до сучасної рефлексії / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. *Інформація і право*.

2022. № 1(40). С. 9-20. <file:///C:/Users/User/Downloads/254338-Текст статті-584881-1-10-20220331.pdf>

Засоби комунікації - визначення, типи та приклади. <https://azbyka.com.ua/uk/sredstva-kommunikatsii/?srsltid=AfmBOop0026Rd5FJrnoipHrD6Xe8XNuX0kM93bZKyMicOpXKheOO KN9V>

Ishchenko I., Ashkeieva O. Сучасні комунікативні практики в міжнародних відносинах: цивілізаційний вимір. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2024. № 16(1). С. 171-179. <https://doi.org/10.15421/352433>

Koptiev O. Особливості комунікативних технологій у кризовий період міжнародних відносин. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2023. № 15(1). С. 120-127. <https://doi.org/10.15421/352314>

Kryvdina I., Bilousov O. Система міжнародних комунікацій в ЄС та сучасні тенденції євроінтеграційних процесів. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2023. № 15(1). С. 128-137. <https://doi.org/10.15421/352315>

Красняк К. О., Амонс С. Соціальні комунікації: особливості їх запровадження в період війни. *Економіка та суспільство*. 2023. № (48). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-35>

Печерна А. Читання у цифрову епоху: виклики та наслідки. <https://osvitanova.com.ua/posts/6701-chytannia-u-tsyfrovu-epokhu-vyklyky-ta-naslidky>

Практика публічних комунікацій для об'єднаних громад. 92 с. https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/8/PublicCommunicationsPractice_DOBRE_Final.pdf

Різун В. В. Начерки до методології досліджень соціальних комунікацій [Електронний ресурс] // [Наукова сторінка професора Володимира Різун] / Інститут журналістики: [сайт] / Володимир Різун. http://journlib.univ.kiev.ua/Nacherky_do_metodologiyi.pdf

Славіковська О. Мова глобального спілкування: чому англійська підкорила весь світ. 2024. <https://www.education.ua/blog/48411/>

Топ-9 інструментів для внутрішньої комунікації для ефективної співпраці. 2025. <https://www.chanty.com/blog/uk/internal-communication-tools-for-productive-team-collaboration-uk/>

Чендлер Д., Мандей Р. Словник засобів масової інформації та комунікації. URL: www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/authority.20110803095652803

Шимко В. Ефективна система внутрішніх комунікацій: як створити? <https://blog.liga.net/user/vshimko/article/53348>

Шуляк Н., Гоманюк О. Фейкова реальність: використання тролей, ботів, ельфів у гібридній війні. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2024. № 2 (19). С. 99-116.

Які функції інструментів комунікації? 2025. <https://enter.sotka.cx.ua/ukraincyam/yaki-funkcii-instrumentiv-komunikacii.html>

Rutledge P. Q. A with Director of the Media Psychology Research Center. MBA. URL: <http://www.onlinepsychologydegrees.com/interview/pam-rutledge/>

Vidimska K., Kuleshova K., Ryzhykh V., Shagli, G. Прикладні аспекти суспільних комунікацій в міжнародних відносинах. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2022. № 14(2). С. 93-101. <https://doi.org/10.15421/352227>

Colin Burton. Top 10 Different Types of Online Communities. Marketing and Growth. 01.04.2022. <https://www.thinkific.com/blog/types-of-online-communities/>

Fareed Amiry. Creating a Thriving Online Community: Tips and Strategies for Success. Bettermode. 01.05. 2025. <https://bettermode.com/blog/online-community>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непереборної сили

В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно наказів/розпоряджень ректора/проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю в разі запровадження жорстких обмежень з заборогою відвідування ЗВО студентами денної форми навчання надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Теорія комунікації».